

KS. LESZEK PINTAL

TEKSTY BIBLIJNE ŹRÓDŁEM PRZEPOWIADANIA SŁOWA BOŻEGO W LITURGII SAKRAMENTU ŚWIĘCEŃ

Zasadniczą funkcją Kościoła jest przepowiadanie słowa Bożego (KK 25; DB 12; DK 4; DM 1, 6, 9; EN 14; RM 20)¹. Kościół, będąc świadomy niezwyklej roli przepowiadania, która wynika z nakazu Założyciela – Jezusa Chrystusa, wyrażonego słowami: „Idźcie na cały świat i głoście Ewangelię wszelkiemu stworzeniu” (Mk 16, 15), stara się we wszystkich czynnościach liturgicznych oddać przepowiadaniu, a zwłaszcza homilii należne miejsce².

Katechizm Kościoła Katolickiego poucza, że „sakrament święceń jest sakramentem, dzięki któremu posłanie, powierzone przez Chrystusa Apostołom, nadal jest spełniane w Kościele aż do końca czasów. Jest to więc sakrament posługi apostołowskiej. Obejmuje trzy stopnie: episkopat, prezbiterat i diakonat” (KKK 1536). Przypomina także, że celebracja każdego z trzech stopni sakramentu winna odbywać się z udziałem wiernych, zwykle w niedzielę, w katedrze, w sposób odpowiednio uroczysty oraz w ramach liturgii eucharystycznej (KKK 1572). Ponieważ istnieje ścisły związek między wiarą a słuchaniem słowa Bożego: „stąd niezastąpioną rolę w celebracji sakramentalnej ma do odegrania czytanie Pisma świętego i przepowiadanie homilijne”, a zatem „homilia jako ważna część celebracji sakramentu święceń, jest obecna zarówno w święceniach biskupich, jak i święceniach prezbiterów i diakonów”³.

Ks. dr LESZEK PINTAL – adiunkt Katedry Homiletyki Fundamentalnej Instytutu Liturgiki i Homiletyki na Wydziale Teologii KUL; adres do korespondencji: ul. Radziszewskiego 7, 20-039 Lublin; e-mail: lpintal@kul.pl

¹ W. B r o Ń s k i. *Kształcenie alumnów w wyższych seminariach duchownych w Polsce do posługi kaznodziejskiej we współczesnym świecie*. W: *Kapłan w posłudze słowa Bożego*. Red. L. Szewczyk, W.J. Szytka. Katowice Panewniki 2011 s. 46; por. W. P r z y c z y n a, G. S i w e k. *Metodologia teologii homiletycznej*. W: *Metodologia teologii praktycznej*. Red. W. Przychyna. Kraków 2011 s. 70.

² A. L e w e k. *Aktualna sytuacja kaznodziejstwa*. „Ateneum Kapłańskie” 66: 1974 s. 300.

³ W. G ł o w a. *Liturgia miejscem i źródłem przepowiadania*. Przemyśl 1999 s. 126 i 130.

W czasie Mszy świętej przy udzielaniu wszystkich stopni sakramentu święceń, czytania biblijne mogą być zaczerpnięte w całości z liturgii danego dnia lub z *Obrzędów święceń biskupa, prezbiterów i diakonów*⁴. Można także skorzystać z *Lekcjonarza Mszalnego*⁵. Jak zostało przypomniane w *Obrzędach święceń*, „niektóre fragmenty tej serii są przeznaczone raczej na szczególne okoliczności. Inne zaś mogą być stosowane we wszystkich święceniach. Zgodnie z tradycją liturgiczną, w Okresie Wielkanocnym nie czyta się ksiąg Starego Testamentu, Ewangelię zaś czyta się według świętego Jana”⁶. Bogata liturgia słowa, zaczerpnięta z *Obrzędów święceń* czy też *Lekcjonarza Mszalnego*, staje się dla kaznodziei doskonałym materiałem do przygotowania homilii na liturgię sakramentu święceń. Aby jednak tak się stało, kaznodzieja musi właściwie przepracować teksty biblijne. Niniejsze opracowanie jest podpowiedzią od strony homiletycznej (naukowej), jak należy to uczynić. To stanowi zasadniczy cel artykułu. Nie należy go więc traktować jako swego rodzaju podpowiedzi dla kaznodziei, ale – zgodnie z jego założeniem – jako naukowe wprowadzenie do interpretacji tekstów liturgicznych.

I. CZYTANIA ZE STAREGO TESTAMENTU ŹRÓDŁEM HOMILII⁷

✧ Pierwszym czytaniem, które znajduje się w *Obrzędach święceń*, jest fragment Księgi Liczb, używany przy święceniu diakonów: Lb 3, 5-9 (*Lewici mają służyć kapłanom*).

Lewi był trzecim synem Jakuba (Rdz 29, 34). Gdy dokonał się podział Ziemi Obiecanej, ci, którzy należeli do pokolenia Lewiego, nie otrzymali ziemi, ponieważ zostali wybrani przez Boga, by służyli Jemu jako kapłani (Joz 18, 7). Jedyną rolą lewitów było nie tylko składanie ofiar, lecz także przekazywanie ludowi Bożego Prawa i pilnowanie, aby było ono przestrzegane⁸. Lewici zatem pełnią funkcję służebną: „Lewici znajdują się w stosunku służebnym wobec Aarona jako kapłana, ale jest to służba zaszczytna”⁹. Lewici pomagali Aaronowi w pełnieniu jego zadań, jak również służyli całej spo-

⁴ *Obrzędy święceń biskupa, prezbiterów i diakonów*. Katowice 1999 (dalej: OŚBPD).

⁵ *Lekcjonarz Mszalny* t. VII s. 103-130.

⁶ OŚBPD nr 346.

⁷ OŚBPD nr 347.

⁸ J.R. Porter. *Lewici*. W: *Encyklopedia Biblijna*. Red. P.J. Achtemeier. Warszawa 1999 s. 669.

⁹ *Księga Liczb*. Oprac. S. Łach. Poznań-Warszawa 1970 (dalej: KLb-Łach) s. 76.

łeczności w obowiązkach względem Namiotu Spotkania: „Lewici byli pomocnikami kapłanów i laików. Kapłanom pomagali zwłaszcza przy składaniu ofiar, a laików zastępowali zwłaszcza w ich trosce o przybytek spotkania i jego sprzęty potrzebne kapłanom w pełnieniu funkcji rytualnych”¹⁰. Czytanie z Księgi Liczb może nasuwać wnioski, że również diakoni, wybrani spośród ludu Bożego Nowego Testamentu, mają do spełnienia określone zadania, które wynikają z przyjętych święceń. Motyw wybrania do służby Kościołowi może więc stać się jedną z myśli przewodnich homilii w czasie święceń diakonatu.

✧ Drugą perykopą z Księgi Liczb jest czytanie przywoływane podczas święcenia prezbiterów: Lb 11, 11b-12.14-17.24-25a (*Dam im ducha, który jest w tobie, i będą z tobą dźwigać ciężar ludu*).

Mojżesz skarży się Bogu, że nie może sam ponosić odpowiedzialności za losy całego narodu. Żali się, że nie znalazł łaski u Boga, gdyż Ten nie przychodzi mu z pomocą, jak obiecał pod Synajem. Skargę, skierowaną do Boga, Mojżesz kończy osobistą i głęboką modlitwą o szybką śmierć, by nie musiał więcej słuchać szemrania przewrotnych Izraelitów. Prośba utrudzonego proroka zostaje wysłuchana. Bóg każe mu wybrać siedemdziesięciu mężów, doświadczonych i roztropnych, spośród starszych Izraela. Wybrani mężowie na polecenie Mojżesza zostali ustawieni wokół Namiotu Spotkania. Bóg, który zstąpił w słupie obłoku, by rozmawiać z nim, udzielił wybranym Ducha, który był w Mojżeszu, aby razem mogli prowadzić lud i dźwigać ciężar kierowania innymi. Na potwierdzenie otrzymania Ducha wybrani zaczęli prorokować¹¹. Czytanie z Księgi Liczb jest doskonałym odzwierciedleniem dzielenia się odpowiedzialnością za Kościół. Lekcja może być odczytana przy święceniu prezbiterów. Kaznodzieja może ukazać słuchaczom, w jaki sposób biskup przez udzielenie święceń prezbiteratu dzieli się odpowiedzialnością za lud sobie powierzony z tymi, którym święceń udziela.

✧ Kolejne czytanie ze Starego Testamentu zalecane jest przy święceniu biskupów i prezbiterów: Iz 61, 1-3a (*Powołanie proroka*).

Czytanie to podkreśla posłannictwo proroka¹². Główną jego rolą jest głoszenie Dobrej Nowiny o zbawieniu. Duch Pański, spoczywający na proroku,

¹⁰ Tamże.

¹¹ Tamże s. 130-134.

¹² Konsekrację kapłana kaznodziei można porównać w jakiś sposób do powołania proroków, które również było związane ze swego rodzaju „konsekracją”. Jeremiasz został poświęcony jeszcze w łonie matki (por. Jr 1, 5), a jego powołanie dokonuje się za pomocą gestu dotknięcia ust przez samego Boga (por. Jr 1, 9). Od tego momentu prorok stał się głosicielem słowa Bożego, które go zafascynowało (por. Jr 15, 16) i uwiodło do tego stopnia, że nie potrafił stłumić wewnętrznego

uzdolnił go do pełnienia specjalnych zadań. Ponadto „autor chce pocieszyć pogrążonych w żałobie na Syjonie, że czas zmiany na lepsze jest już bliski. Będzie to okres miłosierdzia i łaski dla wiernych Bogu, ale równocześnie także sądu dla Jego wrogów”¹³. Czytanie z Księgi Izajasza może pomóc nakreślić przepowiadającemu rolę współczesnego proroka. Również biskup i prezbiter winni nosić w sobie posłannictwo prorockie. Mają głosić Dobrą Nowinę i „opatrywać rany serc złamanych” wśród siebie oddanych wiernych. Podobnie jak starotestamentalny prorok mają dawać nadzieję i umacniać słowem lud sobie powierzony. Rozważanie z Księgi Izajasza może zatem stać się doskonałym ukazaniem w homilii posłannictwa biskupa i prezbitera we współczesnym świecie.

✧ Czytania ze Starego Testamentu zawarte w *Obrzędach święceń* zamyka perykopa z Księgi Jeremiasza: Jr 1, 4-9 (*Powołanie proroka*).

Powołanie Jeremiasza przypada na rok 627 lub 626. Okazuje się, że Bóg zna tego, którego chce powołać do szczególnej służby. Poznaje go jeszcze przed poczęciem, a więc zanim wiedziała to matka powołanego. Trzeba zaznaczyć, że nie chodzi tutaj „o poznanie intelektualne, ile raczej o wybór wpływający z umiłowania”¹⁴.

Jeremiasz pełen obaw próbował się wymówić. Bóg jednak nie cofa swego zaufania względem jego osoby. Zapewnia mu swoją szczególną pomoc i opiekę: „Nie lękaj się ich, bo jestem z tobą, aby cię chronić” (Jr 1, 8). Godnymi uwagi w tym czytaniu są słowa: „Oto kładę moje słowa w twoje usta” (Jr 1, 9). Jak zauważają komentatorzy, jest to symboliczne zobrazowa-

żaru, przymuszającego go do wykonywania swej misji (por. Jr 20, 7-9). Również prorok Izajasz zostaje powołany przez dotknięcie jego ust węglem z ołtarza w świątyni, w której objawił mu się Pan (por. Iz 6, 1-7). Takie powołanie sprawiło, że Izajasz wewnątrz przynaglony woła do Boga „Oto ja, poślij mnie” (Iz 6, 7). Ezechiel z kolei podczas swego powołania dostaje polecenie, aby „połknąć” księgę otrzymaną od Pana. Księga ta reprezentuje słowo Boga, które w ten sposób opanowuje proroka, wciela się w niego, utożsamia się z nim, zdobywa go i pokonuje (por. Ez 3, 14), a potem całe swoje życie oddaje na służbę słowu Bożemu. We wszystkich przypadkach widać, jak powołanie i swoista „konsekracja” proroka stają się jednocześnie pełną zapału misją. Zob. S. Dyk. *Kaznodzieja apostołem Jezusa. Przyczynek do duchowości głosiciela słowa Bożego*. W: *Kapłan w posłudze słowa Bożego* s. 38-39; por. J. Kudasiewicz. *Kim powinien być kaznodzieja w XXI wieku?* W: *Integralne kształcenie kaznodziei*. Red. W. Broński. Lublin 2006, s. 41-45; K. Panuś. *Roznosić woń poznania Chrystusa (2 Kor 2, 14). O istotnych problemach głoszenia słowa Bożego*. W: *Omnia transeunt – Caritas manet. Księga jubileuszowa dedykowana Księdzu Profesorowi Władysławowi Głowie w siedemdziesiątą rocznicę urodzin*. Red. H. Slotwińska, L. Pintał, M. Wyrostkiewicz. Lublin 2012 s. 112-114.

¹³ *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu*. Red. M. Peter – Stary Testament; M. Wolniewicz – Nowy Testament. *Stary Testament*. T. 3. Poznań 1992 (dalej: PŚSiNT-3) s. 153.

¹⁴ Tamże s. 177.

nie przekazania posłannictwa charyzmatycznego: „Słowa proroka będą słowami Bożymi (por. Jr 15, 19; Wj 4, 16)”¹⁵. Wynika z tego, jak przypominają niektórzy interpretatorzy: „Każdy powołany do służby Bożej: biskup, prezbiter i diakon staje w szeregu proroków i otrzymuje to samo zapewnienie o Bożej pomocy do wypełniania swoich zadań”¹⁶.

Temat powołania proroka wydaje się bardzo wskazanym do refleksji w czasie udzielania sakramentu święceń. Zarówno biskup, prezbiter, jak i diakon staje się prorokiem, powołanym przez Boga do głoszenia Dobrej Nowiny¹⁷. Przed każdym, kto staje na drodze powołania, rysują się pytania i wątpliwości, podobnie jak przed młodym Jeremiaszem: „Ach, Panie Boże, przecież nie umiem mówić, bo jestem młodzieńcem” (Jr 1, 6). Istotne zatem jest, aby w tak ważnej chwili (dla przyjmujących święcenia) kaznodzieja przypomniał powołanym, że towarzyszyć im będzie Boża pomoc w wypełnianiu wszystkich zadań, wynikających z przyjętych święceń.

Podsumowując, należy podkreślić, że czytania ze Starego Testamentu, ukazujące istotę powołania do służby oraz rolę proroka, w pełni kreślą zasadnicze elementy posługi w Kościele. Na podstawie przywołanych postaci z kart Starego Testamentu przepowiadający może ukazać istotę i sens powołania.

II. CZYTANIA Z NOWEGO TESTAMENTU ŹRÓDŁEM PRZEPOWIADANIA¹⁸

Czytania z Nowego Testamentu, zawarte w *Obrzędach święceń*, rozpoczynają perykopy z Dziejów Apostolskich, a potem następują czytania listów apostoelskich.

✧ Dz 6, 1-7a (*Ustanowienie pierwszych diakonów*). Urząd siedmiu diakonów został ustanowiony celem obsługiwanego stołów, choć – jak zauważają komentatorzy – praktyka wskazywała, że pełnili oni także funkcje admini-

¹⁵ Tamże.

¹⁶ H. Słotwińska, W. Głowa. *Przepowiadanie o sakramentach w katechezie i homilii*. Lublin–Przemyśl 2001 s. 293.

¹⁷ J. Kudasiwicz. *Kaznodzieja jako prorok*. W: *Sługa słowa*. Red. W. Przychyna. Kraków 1997 s. 64-82; J. Bagrowicz. *Słowa jak gromy mówiące. O mocy słowa przepowiadania*. W: *Przeznaczaj ludowi, co mówi Bóg. Ewolucja czy kryzys przepowiadania?* Red. K. Klauza, M. Wyrostkiewicz. Lublin 2007 s. 29-40.

¹⁸ OŚBPD nr 348.

stracyjne, nie wykluczając samego nauczania¹⁹. Głównym jednak zadaniem diakona będzie posługa, albowiem „nakłada się (na niego) ręce nie dla kapłaństwa, lecz dla posługi” (KKK 1569).

Lekcja ta, jak sugerują *Obrzędy święceń*, winna być odczytywana w czasie święceń diakonów. Przepowiadający może ukazać role i funkcje, wynikające z przyjętych święceń: „Do diakonów należy między innymi asystowanie biskupowi i prezbiterom przy celebracji Boskich misterii, szczególnie Eucharystii, jej udzielanie, asystowanie przy zawieraniu małżeństwa i błogosławienie go, głoszenie Ewangelii i przepowiadanie, prowadzenie pogrzebu i poświęcenie się różnym posługom miłości” (KKK 1570). W głoszonej homilii należy w sposób szczególny uwzględnić posłannictwo diakona i jego szczególną rolę w służbie Kościołowi.

✧ Dz 8, 26-40 (*Diakon Filip nawraca i chrzci Etiopczyka*). Czytanie ukazuje diakona Filipa, który spotkanemu Etiopczykowi wygłasza Dobrą Nowinę o Jezusie Chrystusie. Gdy Etiopczyk wyznał swoją wiarę, diakon Filip ochrzcił go²⁰. Odwołując się do powyższego czytania w głoszonej homilii, godnym uwagi byłoby spojrzenie na posługę słowa, która ma swoje źródło w przyjętych święceniach. Warte zauważenia byłoby także podkreślenie roli diakona jako szafarza sakramentu chrztu: „Zwyczajnym szafarzem chrztu jest biskup i prezbiter, a w Kościele łacińskim także diakon” (KKK 1256).

✧ Dz 10, 34a. 37-43 (*Świadectwo Piotra o zmartwychwstaniu*). Katecheza Piotra akcentuje w działalności Jezusa bardziej czyny niż słowa. Komentatorzy przypominają: „Jezus kieruje się do Jerozolimy, aby tam umrzeć na drzewie krzyża, ale Bóg wskrzesza Go trzeciego dnia. Świadcami tych wydarzeń są uczniowie. To dzięki Chrystusowi i Jego dziełu świat jest zbawiony. Jezus też daje uczniom polecenie, aby nauczali, że Bóg ustanowił Go jedynym Zbawicielem wszystkich ludzi, którzy w Niego uwierzą”²¹. Świadectwo Piotra dotyczy wszystkich Apostołów, którzy są świadkami nie tylko śmierci i zmartwychwstania Chrystusa, ale całej Jego cudotwórczej działalności. Na Apostołach zatem i ich następcach w sposób szczególny

¹⁹ *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu*. Red. M. Peter – Stary Testament; M. Wolniewicz – Nowy Testament. *Nowy Testament*. T. 4. Poznań 1994 (dalej: PŚSiNT-4) s. 304; por. *Międzynarodowy Komentarz do Pisma Świętego. Komentarz katolicki i ekumeniczny na XXI wiek*. Red. W.R. Framer. Red. wyd. pol. W. Chrostowski. Warszawa 2000 (dalej: MKPŚ-2000) s. 1379-1380.

²⁰ PŚSiNT-4 s. 307-309; por. MKPŚ-2000 s. 1381-1382.

²¹ PŚSiNT-4 s. 313.

leży odpowiedzialność za dawanie świadectwa o Jezusie Chrystusie, że „Bóg ustanowił Go sędzią żywych i umarłych i że każdy, kto w Niego wierzy, w Jego imię otrzymuje odpuszczenie grzechów” (Dz 10, 43). W homilii podczas liturgii święceń wskazane jest zwrócić uwagę na obowiązek świadectwa. Tak jak Piotr zaświadczył o zmartwychwstaniu Jezusa, tak przyjmujący święcenia diakonatu w swojej posłudze przede wszystkim powinien być świadkiem zbawczych wydarzeń.

✧ Dz 20, 17-18a. 28-32. 36 (*Uważajcie na samych siebie i na trzodę*). Tekst tego czytania, używany przy święceniu biskupów i prezbiterów, stanowi duchowy i pasterski testament św. Pawła. Chociaż mowa skierowana jest do odpowiedzialnych za losy Kościoła w Efezie, znajdują się w niej pouczenia dotyczące wszystkich pasterzy Kościoła. Paweł ukazuje swoją działalność w Efezie. Starszym poleca uważać „na samych siebie i na stado, nad którym Duch Święty ustanowił ich biskupami” (Dz 20, 28)²². Apostoła zachęca do nieustannego czuwania, gdyż po jego odejściu mogą wejść do stada fałszywi świadkowie. Stąd też pasterze winni zachować czujność, by chronić powierzony sobie lud. Apostoła, jak przypominają komentatorzy, poleca pasterzy słowu łaski Bożej: „To dzięki niemu będą mogli wypełnić nałożone na nich zadanie: utwierdzanie chrześcijan w wierze, rozwijanie w nich życia nadprzyrodzonego otrzymanego na chrzcie świętym, prowadzenie ku doskonałości chrześcijańskiej, nawrócenie tych, którzy jeszcze nie są chrześcijanami”²³. Wspomniany tekst może posłużyć do przygotowania homilii, w której znajdą się wskazania dla przyjmujących święcenia biskupie i prezbiteratu, mówiące o sposobie, zaangażowaniu i poświęceniu, z jakim mają troszczyć się o powierzony sobie lud, prowadząc go drogą wiodącą do zbawienia.

✧ Rz 12, 4-8 (*Różne dary w Kościele*). W tym fragmencie Listu do Rzymian św. Paweł tłumaczy, w jaki sposób należy korzystać z darów Ducha Świętego. Apostoła porównuje społeczność ludzi ochrzczonych do Ciała Chrystusa, w którym poszczególni wierni stanowią różne członki tego samego organizmu, lecz spełniają określone zadania. Apostoła podkreśla, że każdy dar w Kościele otrzymuje się darmo. Dary te mają służyć dobru całego Kościoła²⁴. Komentatorzy zwracają uwagę: „Pretensje i ambicje były ciągłą

²² MKPŚ-2000 s. 1397.

²³ PŚSiNT-4 s. 334.

²⁴ *List do Rzymian*. Oprac. K. Romaniuk. Poznań–Warszawa 1978 (dalej: LRz-Romaniuk) s. 240-243.

wadą społeczności chrześcijańskiej. Dlatego Apostoł nawołuje do krytycyzmu wobec siebie. Każdy winien dostrzec w sobie dar, jaki posiada, by go w pełni włączyć w dobro całej społeczności. Różnorodność darów, którymi każdy dysponuje, winna być używana zgodnie z zasadami wiary, tzn. w zgodności z wiarą Kościoła. [...] Osobiste uzdolnienia są charyzmatami mającymi służyć dobru wspólnemu”²⁵. Wspomniana perykopa jest godna zauważenia w homilii głoszonej podczas udzielania sakramentu święceń. Otrzymane poprzez święcenia łaski i dary biskup (KKK 1586), prezbiter (KKK 1587) i diakon (KKK 1588) winni wykorzystywać celem budowania całej wspólnoty Kościoła.

✧ 2 Kor 4, 1-2. 5-7 (*Głosimy Jezusa Chrystusa jako Pana, a nas jako sługi wasze przez Jezusa*). Apostoł mówi tutaj o swojej wierności powołaniu, o zasadniczej treści Dobrej Nowiny, którą stanowi Jezus Chrystusa oraz o stosunku, jaki mają ludzie względem Bożego słowa. Paweł przeciwstawia ciemności światłu. Komentatorzy zauważają w tej antytezie: „Ciemność jest symbolem niewiedzy i grzechu, a światło symbolem prawdy, Chrystusa i świętości. Bóg udziela światła w sensie naturalnym i duchowym, ponieważ jest światłością (por. 1 J 1, 5). Życie chrześcijańskie to życie w światłości (por. Rz 13, 12; Ef 5, 8; 1 P 2, 9)”²⁶. W homilii warto zwrócić uwagę na to, że przyjmujący święcenia winien przeciwstawiać się ciemności współczesnego świata. Ponadto należałoby podkreślić, że choć w pracy apostołskiej można napotkać różnorodne przeciwności, to ludzki wysiłek jest zawsze wspierany łaską Bożą.

✧ 2 Kor 5, 14-20 (*Bóg zlecił nam posługę jednania*). Miłość Chrystusa, o której wspomina św. Paweł, skierowana jest do wszystkich ludzi. Zarówno Apostoł Paweł, jak i ci, za których umarł Chrystus, nie mogą już żyć dla siebie, albowiem ofiara Chrystusa ma charakter uniwersalny i obejmuje całą ludzkość: „Chrystus umarł jako przedstawiciel całej ludzkości”²⁷. Komentatorzy podkreślają: „Od Chrystusa bierze początek nowe stworzenie, w które włącza się człowiek przez przyjęcie chrztu”²⁸. Homileta, korzystając z perykopy zawartej w Drugim Liście do Koryntian, winien zwrócić uwagę na kwestię, że jednym z zadań przyjmującego święcenia jest kontynuacja zbawczego dzieła pojednania, które zostało zapoczątkowane przez Jezusa Chrystusa.

²⁵ PŚSiNT-4 s. 376.

²⁶ PŚSiNT-4 s. 425.

²⁷ PŚSiNT-4 s. 428.

²⁸ Słotwińska, Głowa. *Przepowiadanie o sakramentach* s. 295.

✧ Ef 4, 1-7. 11-13 (*Powołanie do budowania ciała Chrystusowego*). Myślą przewodnią czytania z Listu do Efezjan jest budowanie jedności. Komentatorzy wyrażają opinię, że „Apostołowi zależało na tym, aby w Kościele praktycznie była realizowana jedność. Prosi zatem odbiorców listu, aby postępowali w sposób godny powołania, tzn. praktykowali cnoty, które ułatwiają życie wspólnotowe – są to: pokora (por. Flp 2, 3); łagodność (por. Kol 3, 12); cierpliwość (por. Rz 2, 4; 9, 22; 1 Tes 5, 4; 2 Tm 4, 2; 1 Kor 13, 4; Ga 5, 22) i wzajemna wyrozumiałość, która dyktuje miłość i pokój zapewniający jedność Ducha (por. Ef 4, 13; Rz 5, 5)”²⁹. Wspomniany fragment porusza również problem charyzmatów, które w Kościele także winny służyć sprawie jedności. Korzystając z owego czytania homileta powinien uwrażliwić przyjmujących sakrament święceń na szczególną troskę o jedność całego Kościoła. Godnym przywołania byłoby wyeksponowanie za św. Pawłem cnot ułatwiających życie wspólnoty Kościoła, takich jak: pokora, łagodność, cierpliwość, wyrozumiałość i pokój. Przyjmujący święcenia staje się przez sakrament apostołem tych cnot w Kościele.

✧ 1 Tm 3, 8-10. 12-13 (*Tajemnica wiary w czystym sumieniu*). Czytanie ukazuje godność diakonów w Kościele. Komentatorzy wskazują, że obok biskupów są w Kościele diakoni. Stawiane są im odpowiednie wymagania dotyczące ich stanu. Pełniąc wiernie powierzone obowiązki, zasłużą sobie na uznanie u Boga i ludzi³⁰. Wybrane czytanie może być zastosowane w czasie święceń diakonatu. W sposób bardzo precyzyjny zatem przepowiadający może ukazać godność diakona oraz jego miejsce we wspólnocie Kościoła.

✧ 1 Tm 4, 12-16 (*Nie zanedbuj charyzmatu, który został ci dany przez włożenie rąk prezbiterów*). Przełożony, niezależnie od swego wieku, ze względu na obowiązki, jakie pełni, powinien się cieszyć w Kościele szacunkiem. Ze względu jednak na pozycję i stanowisko powinien również być wzorem „dla wiernych w mowie, w obejściu, w miłości, w wierze, w czystości” (1 Tm 4, 12). Godnym zauważenia jest podkreślenie obowiązków z przyjętych święceń, które wyrażało nałożenie rąk: „Przez ten obrzęd przekazywano dary Ducha Świętego (Dz 6, 6; 13, 3; 19, 6; Hbr 6, 2), powołanie do głoszenia słowa Bożego. [...] Nałożenie rąk dawało prawo przewodniczenia liturgii, a więc władzę kapłańską”³¹. Czytanie z Pierwszego Listu do Tymoteusza zalecane jest w liturgii święceń biskupów i prezbiterów. Dla

²⁹ PŚSiNT-4 s. 461.

³⁰ Słotwińska, Głowa. *Przepowiadanie o sakramentach* s. 295.

³¹ PŚSiNT-4 s. 509.

przepowiadającego może ono stać się źródłem cennych wskazań dla pracy duszpasterskiej zarówno biskupa, jak i prezbitera. Pierwszym i zasadniczym obowiązkiem tego, który otrzymał władzę w geście włożenia rąk, jest głoszenie słowa i przewodniczenie liturgii.

✧ 2 Tm 1, 6-14 (*Charyzmat Boży przez nałożenie rąk*). Czytanie, które zalecane jest przy święceniu biskupów, koresponduje z 1 Tm 4, 12-16. Tymoteusz otrzymał charyzmat Boży (2 Tm 1, 6) przez włożenie rąk Pawła i prezbiterów. Komentatorzy zauważają: „Celem zaś tego daru było zachowanie i przekazanie w stanie nienaruszonym Ewangelii i różnych pouczeń. W pełnieniu swoich obowiązków Tymoteusz ma do dyspozycji dwa źródła mocy, a mianowicie: Ducha Świętego, otrzymanego przez nałożenie rąk przez Pawła, i Ewangelię. Ma także wspaniały wzór, jakim jest przykład Apostoła. Nie może zatem wstydzić się świadectwa zarówno Jezusa Chrystusa, jak i Pawła, lecz powinien *wziąć udział w trudach i przeciwnościach znoszonych dla Ewangelii* (2 Tm 1, 8)”³². Biskup, którego zadaniem jest strzeżenie wykładu wiary, w sposób szczególny odpowiedzialny jest za powierzoną sobie wspólnotę Kościoła. W czasie homilii godną przypomnienia byłaby więc szczególna asystencja Ducha Świętego, dzięki któremu wszystkie posługi w Kościele, powierzone wybranym, są skuteczne.

✧ Hbr 5, 1-10 (*Jezus wielki Arcykapłan na wzór Melchizedeka*). Arcykapłan jest wybierany z ludzi. Uzewnętrzniona została tutaj prawda o jedności arcykapłana z grzesznikami: „Prawo bowiem nakazywało arcykapłanowi najpierw składać ofiarę za swoje grzechy (Kpł 9, 7-8; 16, 6), a dopiero potem za grzechy ludu (Kpł 9, 15; 16, 15)”³³. W komentarzach można spotkać wymagania stawiane arcykapłanowi: „Od arcykapłana wymagano pokory, która wypływa ze świadomości, że tylko Bóg może udzielić godności kapłańskiej. Kapłaństwo nie jest zatem dla karierowiczów. Dla Chrystusa droga do kapłaństwa była drogą pokory i cierpienia oraz solidarności z ludzką słabością”³⁴. Można zatem zauważyć, że cała męka Chrystusa była aktem kapłańskim, „wziął On na siebie ludzką trwożę przed śmiercią i uczynił z niej ofiarę modlitewną, którą zaniósł do Ojca z wielką uległością. I dlatego został wysłuchany”³⁵. W homilii godnym zauważenia byłoby uwzględnienie ofiarniczego charakteru misji osoby, która przyjmuje sakrament święceń.

³² Słotwińska, Głowa. *Przepowiadanie o sakramentach* s. 295-296.

³³ MKPŚ-2000 s. 1617.

³⁴ Słotwińska, Głowa. *Przepowiadanie o sakramentach* s. 296.

³⁵ Tamże.

✧ 1 P 4, 7b-11 (*Dobrzy szafarze różnorodnej łaski Bożej*). Głównym przesłaniem perykopy jest wezwanie do wytrwałej miłości jednych ku drugim, „bo miłość zakrywa wiele grzechów” (1 P 4, 8). Pierwszy List św. Piotra zachęca również do roztropności, trzeźwości i modlitwy. Komentatorzy zauważają: „Autor wzywa do roztropności czuwania i modlitwy; do właściwego użytku z darów duchowych dla wspólnego dobra, a zwłaszcza do miłości braterskiej”³⁶. W homilii w czasie sakramentu świeceń wartym głębokiej refleksji byłby temat miłości, która winna cechować szafarzy Bożej łaski, czyli przyjmujących święcenia biskupie, prezbiteratu czy diakonatu. Można również odnieść się do obecności i wielkiej roli, jaką odgrywa życie modlitwy i roztropność w pasterskim posługiwaniu kapłana.

✧ 1 P 5, 1-4 (*Żywe przykłady dla owczarni*). Św. Piotr zachęca przełożonych wspólnot kościelnych – prezbiterów (starszych), by w godny sposób postępowali wobec powierzonych sobie wiernych. W komentarzach zauważa się: „W trzech antytezach podano, czego powinni oni unikać, oraz zalety, jakie mają ich cechować. Upomnienia te wynikały z troski o dobrych pasterzy (por. 1 Tm 3, 3; 4, 12; Tt 1, 7. 11; 2, 7). U ich podstaw znajduje się metafora pasterza i owiec (trzody), częsta w Biblii (Jr 25, 1-4; Ez 34, 2; J 10, 1-16; 21, 15nn; Dz 20, 28)”³⁷. Ciągłe aktualne pozostaje świadectwo osobistego życia. Dlatego też ważnym byłoby zauważenie tego tematu w homilii podczas liturgii świeceń. Przyjmujący święcenia musi mieć świadomość, że przyjmuje na siebie troskę o wspólnotę, którą jest Chrystusowy Kościół. Dlatego biskupi, prezbiterzy i diakoni powinni strzec powierzonej im owczarni „nie pod przymusem, ale z własnej woli, nie ze względu na niegodziwe zyski, ale z oddaniem; i nie jak ci, którzy ciemną gminę, ale jako żywe przykłady dla stada” (1 P 4, 3). Natomiast: „Niewiędący wieniec chwały od Najwyższego Pasterza to nagroda dla tych, którzy okażą się wiernymi pasterzami”³⁸.

Podsumowując, należy podkreślić bogactwo treści zawartych w przedstawionych czytaniach z Nowego Testamentu, z których można skorzystać w przygotowywaniu homilii. Lekcje w zasadniczy sposób podkreślają zadania, jakie niosą ze sobą przyjęte święcenia. Boże słowo wprost wskazuje na obowiązki wobec Kościoła i powierzonej wspólnoty wiernych.

³⁶ PŚSiNT-4 s. 580.

³⁷ PŚSiNT-4 s. 581.

³⁸ Słotwińska, Głowa. *Przepowiadanie o sakramentach* s. 297.

III. PERYKOPY EWANGELICZNE ŹRÓDŁEM HOMILII W OBRZĘDACH SAKRAMENTU ŚWIĘCEŃ³⁹

Nowe *Obrzędy święceń* podają bogatą i różnorodną tematykę Ewangelii, przewidzianą na liturgię sakramentu święceń. Nie zasugerowano jednak, które Ewangelie można zastosować dla poszczególnych stopni święceń.

✧ Mt 5, 13-16 (*Wy jesteście światłem świata*). Uczeń Jezusa ma być „solą ziemi” (Mt 5, 13). Komentatorzy, wyjaśniając tę metaforę, podkreślają: „Przenośnia «jesteście solą ziemi» chce powiedzieć, że uczniowie Jezusa dzięki Jego nauce, którą przyjęli, są czymś bardzo wartościowym i pożytecznym dla ludzi żyjących na ziemi”⁴⁰. Podobnie przenośne znaczenie ma wyraz „światło”. Uczeń Jezusa ma być „światłem świata” (Mt 5, 14). Tak więc ci, którzy przyjęli naukę Jezusa i dają o tej nauce świadectwo swoim życiem, stają się światłem dla ludzi. W homilii można wykorzystać wymowny motyw światła i soli, podkreślając, że biskup, prezbiter i diakon powinni przykładem swojego życia być szczególnym światłem dla powierzonych swojej pieczy wiernych.

✧ Mt 9, 35-38 (*Źniwo wielkie, ale robotników mało*). Przepowiadanie słowa Bożego ma służyć szerzeniu się Królestwa Bożego: „Głosić słowo Boże może tylko ten, kto został do tego zadania upoważniony i otrzymał w tym względzie odpowiednie instrukcje”⁴¹. Jezus jednak zauważa, że jest nieodpowiednia liczba ludzi, którzy mogliby się poświęcić tej posłudze. Zaradzając temu, trzeba prosić Boga, by powołał nowych i licznych robotników, tak jak niegdyś powoływał proroków⁴². W nawiązaniu do ewangelicznej perykopy w homilii można przypomnieć, że udzielany sakrament święceń jest odpowiedzią na wołanie Kościoła o nowych gorliwych robotników, którzy podejmą pracę na Niwie Pańskiej.

✧ Mt 10, 1-5a (*Wybór i rozesłanie Apostołów*). Na swoich uczniów Jezus wybrał dwunastu mężów. Wspomniana liczba może nawiązywać do dwunastu pokoleń Izraela, które od chwili przymierza pod górą Synaj (ok. połowy XIII wieku przed Chrystusem) tworzyły Lud Boży. Wybrani przez Jezusa tworzą Nowy Lud Boży. Jezus dał im władzę, która budziła u ludzi

³⁹ OŚBPD nr 351.

⁴⁰ *Ewangelia według św. Mateusza*. Oprac. J. Homerski. Poznań–Warszawa 1979 (dalej: EMT-Homerski) s. 129.

⁴¹ EMT-Homerski s. 183.

⁴² Słotwińska, Głowa. *Przepowiadanie o sakramentach* s. 298.

wielki szacunek i podziw⁴³. Tutaj również, po raz pierwszy, wybrani zostają nazwani Apostołami (gr. *ἀπόστολος* [*apostolos*] – posłany): „Zostają bowiem posłani przez Chrystusa, aby spełniali Jego misję – misję głoszenia Jego nauki, a z tym się wiąże także pewien zakres władzy”⁴⁴. Listę Apostołów otwiera Szymon, zwany Piotrem, który z woli Jezusa stanął na czele kolegium Apostołów. We wspomnianej Ewangelii, jak przypominają komentatorzy, zawiera się idea posłannictwa, będącego na usługach Królestwa Niebieskiego, jakie zapoczątkował Jezus⁴⁵. W homilii należałoby zwrócić uwagę na wybór i posłannictwo każdego, kto przez święcenia ma udział w kapłaństwie Chrystusa. Przez sakrament chrztu wszyscy uczestniczą w posłannictwie, lecz naznaczeni przez sakrament święceń, mają tutaj szczególnie udział i konkretne zadania do spełnienia.

✧ Mt 20, 25-28 (*Kto by między wami chciał stać się wielki, niech będzie waszym sługą*). Jezus poucza Apostołów o ich służebnej roli w Jego królestwie. Rola uczniów Jezusa różni się zatem zasadniczo od tych, którzy sprawują władzę ziemską. W Kościele Jezusa Chrystusa rola ta sprowadza się do oddania swoich sił i zdolności w służbie dla innych. Ekonomia społeczności Jezusa ukazuje, że być pierwszym w Jego społeczności to być do usług, to spełniać wiernie wszystkie polecenia Boga lub Jego reprezentantów. Szczególną formą realizowania posłannictwa służby jest praktykowanie miłości Boga przez miłość bliźniego⁴⁶. Ważnym zatem staje się przypomnienie przyjmującym święcenia, że ich życie jest służbą dla drugiego człowieka.

✧ Łk 10, 1-9 (*Źniwo wielkie, ale robotników mało*). Jezus rozsyła siedemdziesięciu dwóch swoich uczniów. To oni mają oznajmić, że On już nadchodzi. We wskazaniach udzielonych przez Jezusa uczniom, na pierwszym miejscu znajduje się modlitwa. Modlitwą należy objąć tych wszystkich, którzy pracują na Niwie Pańskiej, oraz trzeba prosić o większą liczbę robotników. Ci, którzy decydują się na pracę „żniwną”, muszą być przygotowani na różne przeciwności i niedogodności, a nawet na prześladowania. Działający w imieniu Chrystusa misjonarze mogą liczyć na stałą opiekę Tego, który ich posłał. To On zapewni im ubranie i utrzymanie. Misjonarze, wchodząc do jakiegokolwiek domu, winni mówić: „Pokój temu domowi” (Łk 10, 5).

⁴³ EMt-Homerski s. 184-185.

⁴⁴ Słotwińska, Głowa. *Przepowiadanie o sakramentach* s. 298.

⁴⁵ Tamże.

⁴⁶ EMt-Homerski s. 282-283.

Owo pozdrowienie zawiera w sobie wydzwięk religijny i mówi najpierw o przyjaźni między Bogiem a ludźmi, a następnie ukazuje relacje między samymi ludźmi. Jeżeli to życzenie spotka się z człowiekiem, w którym Bóg ma upodobanie (godnym pokoju), to tenże pokój stanie się jego udziałem. Jeśli nie, ów Boży pokój powróci do misjonarzy, którzy przekażą go ludziom godnym pokoju⁴⁷. W homilii można podkreślić fakt, że Bóg nie zostawi tych, którzy Go proszą bez należytej opieki. Można zatem powtórzyć za jednym z komentatorów: „Każde święcenia potwierdzają prawdę, że Bóg pozytywnie odpowiedział na prośbę swojego ludu o posłanie mu nowych żniwiarzy do pracy”⁴⁸.

✧ Łk 12, 35-44 (*Szczęśliwi słudzy, których Pan zastanie czuwających*). Posługując się dwoma obrazami: pierwszym, który ukazuje powrót pana z wesela, i drugim, przedstawiającym pana domu i złodzieja, Jezus zachęca do nieustannego czuwania. Pierwszy z obrazów wzywa do gotowości na powtórne przyjście Pana (paruzja), do gotowości na spotkanie z Chrystusem w chwili śmierci. Obraz ukazujący złodzieja skradającego się do domu przypomina fakt, że nikt nie zna czasu powtórnego przyjścia Chrystusa. Stąd nieustannie trzeba czuwać. Okazuje się, że najskuteczniejszym zabezpieczeniem ludzkiej duszy przed różnorodnym złem (złodziejem) jest czuwanie nastawione na spotkanie z Chrystusem⁴⁹. Do gotowości na wieczne życie z Chrystusem w sposób szczególny wezwani są ci, którzy przyjęli sakrament święceń. Godnym zauważenia w homilii w czasie sakramentu święceń, byłoby uwrażliwienie przyjmujących święcenia, że ich rolą jest zachęcanie wiernych do nieustannego czuwania, by w pełni mogli spotkać Chrystusa.

✧ Łk 22, 14-20.24-30 (*To czyńcie na moją pamiątkę*). Jezus mówi, że gorąco chciał spożyć Paschę ze swymi uczniami. Trzeba tutaj zaznaczyć, że „każdy posiłek, a szczególnie wieczerza paschalna służyła zawiązywaniu i zacieśnianiu braterskich więzów pomiędzy uczującymi”⁵⁰. Formuła konsekracji ma dwie części: konsekracja chleba i konsekracja wina. Słowa te są wypowiedzane w czasie Mszy Świętej w bezpośredniej łączności. Tymczasem według komentatorów: „Na Ostatniej Wieczerzy były one oddzielone od siebie. Część odnoszącą się do chleba Jezus wypowiedział prawdopodobnie na początku, przed właściwą wieczerzą, przy błogosławieniu chleba; część

⁴⁷ *Ewangelia według św. Łukasza*. Oprac. F. Gryglewicz. Poznań–Warszawa 1974 (dalej: EŁk-Gryglewicz) s. 209-211.

⁴⁸ Słotwińska, Głowa. *Przepowiadanie o sakramentach* s. 299.

⁴⁹ EŁk-Gryglewicz s. 241-242.

⁵⁰ Słotwińska, Głowa. *Przepowiadanie o sakramentach* s. 300.

drugą po wieczerzy [...]”⁵¹. Gest łamania chleba i towarzyszące mu słowa: „To jest Ciało moje, które za was będzie wydane” (Łk 22, 19) były zapowiedzią Jego męki i śmierci. Podobnie słowa mówiące o krwi, która „za was będzie wylana” (Łk 22, 20) wskazują na przelanie krwi przez Jezusa i Jego męczeńską śmierć. Przelanie „krwi za wielu na odpuszczenie grzechów” (Łk 22, 20) zapowiada śmierć Jezusa za grzechy wszystkich ludzi. W sprzeczce Apostołów o pierwszeństwo Jezus podkreśla, że o wiele ważniejsze jest praktykowanie pokory. Zdaniem komentujących: „Pokora Chrystusa jest wezwaniem do takiej postawy dla całego Ludu Bożego”⁵². W przepowiadaniu homiletycznym w czasie liturgii święceń, wybierając daną perykopę, należałoby ukazać wartość Eucharystii w życiu przyjmującego święcenia oraz postawę pokory, której najlepszy wzór pozostawił sam Chrystus.

✧ J 10, 11-16 (*Dobry pasterz daje życie swoje za owce*). Wielkość pasterza objawia się w tym, że oddaje on życie za swoje owce. Natomiast u najemnika trudno jest znaleźć zainteresowanie trzodą. On w chwili doświadczania i próby zawodzi. Tylko Jezus, jako Dobry Pasterz, zna owce i one Go znają. To poznanie zakłada stałe zjednoczenie między Jezusem, a powierzoną Mu owczarnią⁵³. Dlatego, jak przypominają komentatorzy: „Jedynym Pasterzem w Owczarni Chrystusa – w Kościele jest jedyny Arcykapłan i Pośrednik między Bogiem a ludźmi, Jezus Chrystus. Jego widzialnym zastępcą na ziemi jest Ojciec Święty, a pasterzami w kościołach lokalnych są biskupi. Ci zaś powołują na pasterzy w kościołach parafialnych prezbiterów”⁵⁴. Warty podkreślenia w homilii byłoby wskazanie godności pasterskiej, do której z racji pełnionego urzędu powołani są w sposób szczególny biskupi oraz ich współpracownicy prezbiterzy.

✧ J 12, 24-26 (*Kto by chciał Mi służyć, niech idzie za Mną*). Prawdę o tym, że warunkiem wszelkiego życia i owocowania jest obumieranie, przedstawił Jezus na przykładzie pszenicznego ziarna. Komentatorzy ukazują tę prawdę następująco: „Kto miłuje swoje życie, to znaczy afirmuje egzystencję doczesną i nie jest zdolny do żadnej ofiary, zamykając się w sobie, sprawia, że jego życie staje się bezpłodne. Nienawiść swego życia oznacza naśladowanie Chrystusa aż do śmierci włącznie. Taki sposób jest gwarancją życia wiecznego. Taka wspólnota losu z Chrystusem prowadzi do

⁵¹ EŁk-Gryglewicz, s. 324.

⁵² Słotwińska, Głowa. *Przepowiadanie o sakramentach* s. 300.

⁵³ *Ewangelia według św. Jana*. Oprac. L. Stachowiak. Poznań–Warszawa 1975 (dalej: EJ-Stachowiak) s. 263-265.

⁵⁴ Słotwińska, Głowa. *Przepowiadanie o sakramentach* s. 301.

pełnego udziału w Jego chwale”⁵⁵. W homilii należałoby poruszyć problem bezkompromisowego naśladowania Chrystusa, zwłaszcza przez tych, którzy w sposób szczególnie zostali powołani do służenia Kościołowi przez sakrament święceń.

✧ J 15, 9-17 (*Nie wyście Mnie wybrali, ale Ja was wybrałem*). Mówiąc do uczniów o swojej miłości, Jezus porównuje ją do miłości, jaką umiłował Go Ojciec. Komentatorzy, wyjaśniając ten fakt, zauważają: „Istotą zjednoczenia z Bogiem jest miłość. Miłość Jezusa nie zna ani słabości, ani odchylenia i Jezus spodziewa się po swoich uczniach również miłości, która nie będzie przejściowym porywem, ale wytrwałym związaniem, ogarniającym całego człowieka, i to na wieczność. Gdy Jezus mówi do uczniów o miłości, podkreśla zawsze, że miłość ustaje lub słabnie z winy człowieka, bo On sam dochowuje wierności”⁵⁶. Wezwanie zatem do wytrwania w miłości Chrystusowej to wezwanie, aby przynależeć do Chrystusa niepodzielnie, służyć Bogu i być Mu posłusznym. Innym owocem trwania w miłości Chrystusa jest radość wewnętrzna, wynikająca ze świadomości życia z Jezusem. To, co powinno charakteryzować uczniów Chrystusa, to miłość (agape), praktykowana w pełnym tego słowa znaczeniu. Ta miłość wprowadza uczniów Jezusa do grona Jego bezpośrednich przyjaciół. Na jej podstawie Mistrz objawia uczniom tajemnice, a więc to wszystko, co słyszał od Ojca. Należy zaznaczyć, że inicjatywa wyboru i przyjaźni z nimi wyszła od Jezusa „wybór uczniów, wyniesienie ich do godności przyjaciół jest darem udzielonym uczniom przez Jezusa w sposób absolutnie wolny”⁵⁷. Można zatem zgodzić się z myślą: „Każde powołanie jest darem Bożym i zupełnie wolnym wyborem tego konkretnego człowieka przez Boga do odpowiedniego zadania życiowego”⁵⁸. W homilii można więc nawiązać do wspomnianego wątku. Warto zaakcentować kwestię powołania jako daru Boga i zaufania względem tego, który przyjmuje wybór do służby w Kościele.

✧ J 17, 6. 14-19 (*Uświęć ich w prawdzie*). Ta perykopa ewangeliczna to fragment „Modlitwy Arcykapłańskiej Jezusa”. Modlitwa ma przekonać uczniów o prawdzie wszystkiego, co im mówił Jezus. Ich zadaniem jest kontynuacja dzieła rozpoczętego przez Jezusa. Praca podjęta przez uczniów nie będzie łatwym zadaniem. Będą narażeni na różnego rodzaju przeciwności,

⁵⁵ Tamże.

⁵⁶ PŚSiNT-4 s. 270.

⁵⁷ EJ-Stachowiak s. 327.

⁵⁸ Słotwińska, Głowa. *Przepowiadanie o sakramentach* s. 301.

w tym na zgubne działanie szatana. Prośba Jezusa dotyczy uświęcenia uczniów w prawdzie i obrony przed przebiegłymi podstępami złego ducha. Prawda, podobnie jak miłość, udziela Bożej dynamiki, bardzo potrzebnej do głoszenia i realizacji Ewangelii. Ma ona również uświęcać i pogłębiać życie Boże w uczniach oraz w tych, którzy uwierzą⁵⁹. Ostatni akcent ewangelicznej perykopy pada na ofiarę krzyżową Jezusa: „Śmierć Chrystusa stanowi punkt kulminacyjny objawienia, niewyczerpalne źródło życia oraz prawzór wszelkiego poświęcenia”⁶⁰. Godnym zauważenia w homilii byłoby podkreślenie modlitwy kapłańskiej na wzór modlitwy Jezusa. Można również poruszyć problem zagrożeń, jakie niesie współczesny świat, a które – jak sugeruje Ewangelia – pozostają ciągle aktualne.

✧ J 20, 19-23 (*Jak Ojciec Mnie posłał, tak i Ja was posyłam. Weźmijcie Ducha Świętego*). Spotkanie Jezusa z uczniami po zmartwychwstaniu daje uczniom poczucie bezpieczeństwa i wewnętrzny pokój. Uczniowie otrzymują Ducha Świętego i zostają rozesłani (nakaz misyjny). Otrzymują udział w Chrystusowej władzy sądenia, „którym odpuscicie grzechy, są im odpuszczone, a którym zatrzymacie, są im zatrzymane” (J 20, 23). Widoczny jest tutaj fakt ustanowienia sakramentu pokuty⁶¹. W homilii warto byłoby wyeksponować znaczenie rozesłania. Każdy ma udział w posłannictwie Chrystusa. Biskup i prezbiter posłani są w sposób szczególny, mają bowiem władzę odpuszczania grzechów.

✧ J 21, 15-17 (*Paś baranki moje, paś owce moje*). Pytania Jezusa i odpowiedzi Piotra są zapewne nawiązaniem do trzykrotnego zaparcia się. Ewangeliczna perykopa potwierdza władzę Piotra, którą otrzymał od Jezusa. Jeden z komentujących przypomina: „Należy jednak zauważyć, że władza ta nie czyni go właścicielem owiec. Owce i baranki są nadal własnością Jezusa (paś baranki moje... paś owce moje)”⁶². Piotr zatem jest tylko zarządcą owczarni, o którą winien nieustannie się troszczyć tak, jak Chrystus – Dobry Pasterz. W homilii należałoby zaznaczyć, że każdy przyjmujący święcenia, a w szczególności biskup i prezbiter, jest odpowiedzialny za powierzoną sobie owczarnię, którą jest Kościół.

*

⁵⁹ EJ-Stachowiak, s. 343-346.

⁶⁰ Słotwińska, Głowa. *Przepowiadanie o sakramentach* s. 302.

⁶¹ EJ-Stachowiak, s. 390-391.

⁶² Słotwińska, Głowa. *Przepowiadanie o sakramentach* s. 303.

Podsumowując należy podkreślić bogactwo tekstów, które wnoszą *Obrzędy święceń biskupa, prezbitera i diakonów*. Obfitość przejawia się zarówno w tekstach zaczerpniętych ze Starego, jak i Nowego Testamentu. Kaznodzieja przygotowujący homilię na liturgię święceń może wybrać czytania w zależności od stopnia święceń, by poruszać tematykę związaną ze święceniem biskupa, prezbitera czy diakona. Skoro Pismo Święte jest jednym z zasadniczych źródeł przepowiadania słowa Bożego⁶³, biblijne treści z pewnością pomogą słuchaczom w poznaniu tajemnic związanych ze sprawowaniem odpowiedniego urzędu w Chrystusowym Kościele, a przy tym ukążą istotę kapłaństwa, zakorzenionego w kapłaństwie Jezusa Chrystusa. Dokumenty Kościoła przypominają: „Prezbiterzy są więc dłużnikami wszystkich, aby się dzielić z nimi prawdą Ewangelii, którą cieszą się w Panu” (DK 4). Przedstawione opracowanie w zasadniczy sposób przybliży przesłanie słowa Bożego, które ukazuje prawdę o posłudze szafarzy Bożych tajemnic. Krótkie komentarze autora opracowania do każdego z przedstawionych tekstów biblijnych mogą także w zasadniczy sposób przyczynić się do wzbogacenia przepowiadania, a dla czytelnika mogą stać się inspiracją do zgłębiania prawdy dotyczącej sakramentu święceń. Prawda Ewangelii powinna zawsze rozbrzmiewać wyjątkowo, a zwłaszcza w czasie wielkich wydarzeń związanych z życiem Kościoła. Święcenia są wydarzeniem wyjątkowym, stąd też ukazanie ich istoty w homilii w oparciu o teksty biblijne będzie zawsze ubogacające zarówno dla słuchaczy, jak i przepowiadającego.

BIBLIOGRAFIA

- Broński W.: *Homilia w dokumentach Kościoła współczesnego*. Lublin 1999.
Broński W.: *Integralne kształcenie kaznodziei*. Lublin 2006.
Encyklopedia Biblijna. Red. P.J. Achtemeir. Warszawa 1999.
Ewangelia według św. Jana. Oprac. L. Stachowiak. Poznań–Warszawa 1975
Ewangelia według św. Łukasza. Oprac. F. Gryglewicz. Poznań–Warszawa 1974
Ewangelia według św. Mateusza. Oprac. J. Homerski. Poznań–Warszawa 1979.
Głowa W.: *Liturgia źródłem i miejscem przepowiadania*. Przemyśl 1999.
Kapłan w posłudze słowa Bożego. Red. L. Szewczyk, W.J. Szytka. Katowice-Panewniki 2011.
Księga Liczb. Oprac. S. Łach, Poznań–Warszawa 1970.

⁶³ W. Broński. *Homilia w dokumentach Kościoła współczesnego*. Lublin 1999 s. 34-41; R. Wróbel. *Teksty biblijne źródłem przepowiadania*. W: *Liturgia i przepowiadanie*. Red. W. Przychyna. Kraków 2010 s. 148-171; H. Słotwińska, W. Głowa. *Dialog człowieka z Bogiem w katechezie i homilii*. Lublin 2012 s. 235-251.

- List do Rzymian. Oprac. K. Romaniuk. Poznań-Warszawa 1978.
Liturgia i przepowiadanie. Red. W. Przyczyna. Kraków 2010.
Metodologia teologii praktycznej. Red. W. Przyczyna. Kraków 2011.
Obrzędy święceń biskupa, prezbiterów i diakonów. Katowice 1999.
Omnia transeunt – Caritas manet. Księga jubileuszowa dedykowana Księdzu Profesorowi Władysławowi Głowie w siedemdziesiątą rocznicę urodzin. Red. H. Słotwińska, L. Pintał, M. Wyrostkiewicz. Lublin 2012.
Słotwińska H., Głowa W.: Dialog człowieka z Bogiem w katechezie i homilii. Lublin 2012.
Słotwińska H., Głowa W.: Przepowiadanie o sakramentach w katechezie i homilii. Lublin–Przemyśl 2001.
Sługa słowa. Red. W. Przyczyna. Kraków 1997.

BIBLICAL TEXTS AS SOURCES OF PREACHING THE WORD OF GOD
IN THE LITURGY OF THE SACRAMENT OF HOLY ORDERS

S u m m a r y

Preaching the Word is one of the fundamental tasks of the Church. In his apostolic exhortation *Verbum Domini*, Benedict XVI reminded us that: “The homily is a means of bringing the scriptural message to life in a way that helps the faithful to realize that God’s word is present and at work in their everyday lives” (59). Anchoring preaching in the Holy Bible is a must if a preacher and the faithful are to experience the richness of the feast of the Word of God. The richness of the biblical readings included in “Rituals of the Episcopal, Presbyterian and Diaconal Orders” and used in a homily helps fully unveil the essence of hierarchical priesthood, its objectives and mission in the contemporary Church.

Translated by Konrad Klimkowski

Słowa kluczowe: homilia, homileta, biskup, prezbiter, diakon, prorok, obrzędy święceń, źródło przepowiadania.

Key words: homily, homilet, bishop, priest, deacon, the prophet, the rites of ordination, the source of preaching.